

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 2463/2021
10.06.2021. године
Београд

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Весне Поповић, председника већа, Гордане Комненић и Божидара Вујичића, чланова већа, у парници тужиље АА из ..., чији је пуномоћник Душан Поповић, адвокат из ..., против туженог ББ из ..., чији је пуномоћник Угљеша Жарковић, адвокат из ..., ради утврђења, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 2897/20 од 02.02.2021. године, у седници одржаној дана 10.06.2021. године, донео је

РЕШЕЊЕ

УКИДА СЕ пресуда Апелационог суда у Новом Саду Гж 2897/20 од 02.02.2021. године, у усвајајућем делу и у делу одлуке о трошковима парничног поступка и предмет, у том делу, враћа другостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Основног суда у Бачкој Паланци П 493/2017 од 15.06.2018. године, ставом првим изреке, одлучено је да се тужбени захтев тужиље усваја и утврђује да је она стекла власништво на 3/5 делова некретнина уписаних у Лн бр ... К.О. ... – грађевинска парцела број ..., зграда број ..., ..., земљиште под зградом – објектом површине 90 м², земљиште уз зграду – објекат површине 5 а и њива треће класе површине 2 а 24 м², породична стамбена зграда број ... на наведеној парцели укупне површине 8 а 14 м² и плац број .../... ..., њива треће класе површине 1 а 67 м², све укупне површине 9 а 81 м², те је тужени дужан трпети да се тужилца по основу те пресуде упише као власник код Службе за катастар непокретности Бачка Паланка. Ставом другим изреке тужени је обавезан да тужилци исплати износ од 149.900,00 динара на име трошкова парничног поступка, са законском затезном каматом од 23.03.2017. године па до исплате. Ставом трећим изреке, тужилца је ослобођена плаћања судских такси у овом поступку.

Апелациони суд у Новом Саду је, пресудом Гж 2897/20 од 02.02.2021. године ставом првим изреке, жалбу усвојио и укинуо пресуду Основног суда у Бачкој Паланци П 493/2017 од 15. јуна 2018. године, у побијаном делу одлуке о главној ствари и парничним трошковима. Ставом другим изреке, одлучено је тако што је тужбени захтев тужиље делимично усвојен и утврђено да је она стекла право доживотног плодоуживања на 1/2 дела некретнина уписаних у лист непокретности ... К.О. ... – ..., плац број .../..., породична стамбена зграда број ..., земљиште испод зграде површине 90 м², земљиште уз зграду површине 5 а, њива треће класе површине 2 а 24 м² и плац број .../... њива треће класе ... површине 1 а 67 м², укупне површине 9 а 81 м², па је

обавезан тужени да трпи упис наведеног права тужиље код службе за катастар непокретности Бачка Паланка, а преко наведеног је одбијен тужбени захтев за утврђење права својине тужиље на 3/5 дела описаних непокретности и обавезивање туженог да трпи упис права својине тужиље код Службе за катастар непокретности Бачка Паланка. Ставом трећим изреке тужени је обавезан да тужиљи на име трошкова парничног поступка исплати износ од 82.500,00 динара и трошкове по правним лековима у износу од 46.500,00 динара, са законском затезном каматом на те износе почев од извршности пресуде па до исплате.

Против усвајајућег дела правноснажне пресуде донете у другом степену, тужени је изјавио благовремену ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је испитао правноснажну пресуду, у побијаном делу, применом одредбе члана 408. у вези члана 403. став 2. тачак 3. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ бр. 72/11...18/20), и утврдио да је ревизија туженог основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности. Међутим, ревидент у ревизији основано указује на прекорачење тужбеног захтева учињено у поступку пред другостепеним судом, сходно одредби члана 407. став 1. тачка 5. Закона о парничном поступку.

Према стању у предмету види се да је тужбеним захтевом тужиља тражила утврђење њеног сувласничког удела од 3/5 на предметним непокретностима. Побијаном пресудом, другостепени суд је тужиљи признао право доживотног плодуюживања на 1/2 дела предметних непокретности, делимичним усвајањем њеног тужбеног захтева. Право плодуюживања, као лична службеност је стварно право на туђој ствари и, у том смислу, представља ограничење права својине власника. Право својине је по својој структури сложено право које чине три компоненте: овлашћење држања, овлашћење коришћења и овлашћење располагања. Овлашћење држања је правна могућност фактичке власти на ствари. Овлашћење коришћења састоји се у правној могућности предузимања материјалних аката према ствари ради извлачења користи из ње и може имати два облика: 1) употреба ствари и 2) прибирање плодова и других прихода. Овлашћење располагања има две компоненте и то: фактичко и правно располагање. Плодуюживање је лична службеност која се састоји из овлашћења употребе и прибирања плодова са туђе ствари, без повреде њене суштине. Лична службеност може да постоји само на туђој а не и на сопственој ствари, пошто она представља ограничење права својине власника.

Према утврђеном чињеничном стању, непокретности које су предмет ове парнице тужени је наследио на основу решења о наслеђивању О. 5064/13 од 28.08.2013. године, иза смрти свог покојног оца ВВ, бившег из ... који је преминуо дана 06.07.2013. године, а који је био син тужиље. Дакле, туженом је тужиља баба по оцу. Предметне непокретности стечене су тако што су тужиља и њено двоје деце (отац туженог и његова сестра), наследили, од тужиљиног покојног супруга, породичну кућу у ..., коју је тужиља продала 1987. године а купопродајну цену уложила у куповину предметног плаца, на име оца туженог. На том плацу започета је изградња куће која је

финансирана средствима оствареним радом тужиље и њеног сина а оца туженог. У време куповине плаца и градње куће, тужилца је живела у стану површине 40 м², који је добила од предузећа где је била запослена и откупила га. Радни однос тужилци је престао 1989. године па је она отишла у ..., где је радила 2 године а зарађени новац слала сину у сврху окончања изградње куће. Отац туженог, ВВ, оженио се 1988. године, а када је кућа изграђена, 1991. године, са породицом се у њу уселио. Предметна кућа има нето површину од 86,6 м² и састоји се од ходника, купатила, оставе, кухиње, дневног боравка и две собе. Вештачењем је утврђено да према тржишној вредности стамбеног објекта и парцеле на којој је изграђен, удео тужиље у изградњи објекта износи 60% процењене тржишне вредности стамбеног објекта. Брачна заједница родитеља туженог прекинута је 2006. године, а тужилца се, након што се њена снаха са којом се није слагала, иселила из предметне куће, у кућу уселила и у њој сада живи. Тужилцин стан на ... у ... није услован за становање. Личну пензију тужилца није остварила а корисник је породичне пензије која износи 13.000,00 динара. Предметна стамбена зграда уписана је на име покојног ВВ, на основу породичног договора између тужиље и њене деце о томе да ћерка не остварује имовинска права на кући а да тужилца, због улагања у њену изградњу има право да живи са сином, који се обавезао да се о њој стара. Тај споразум је реализован уселењем тужиље у предметну кућу у којој и сада живи. Након смрти оца туженог, односи парничних странака су се пореметили па тужени, као власник предметних непокретности, у парничном поступку тражи иселење тужиље и предају у посед предметних непокретности.

Врховни касациони суд налази да је, код овако утврђеног чињеничног стања, другостепени суд прекорачио тужбени захтев тужиље тако што је утврдио њено право плодоуживања на 1/2 дела предметних непокретности јер то право, као лична службеност, није предмет тужиловог тужбеног захтева. То што се ради о стварном праву које је иначе сегмент права својине, не значи да је у захтеву за утврђење права својине садржан и захтев за утврђење „неког од сегмената тог права“, како је погрешно закључио другостепени суд при одлучивању побијаном пресудом. Право својине постоји на сопственој а право службености на туђој ствари па се не ради о истим правима.

Одредбом члана 3. став 1. Закона о парничном поступку прописано је да суд одлучује у границама захтева који су постављени у поступку.

Пошто тужилца није тражила утврђење постојања личне службености у своју корист на непокретностима које су у власништву туженог, него је тражила утврђење сопственог права својине у делу од 3/5 на предметним непокретностима, следи да је другостепеном пресудом прекорачен тужбени захтев тако што је одлучено о другоме а не о ономе што је тужбом тражено.

Одлука о трошковима парничног поступка је укинута јер зависи од одлуке о главној ствари, сходно одредби члана 163. став 4. Закона о парничном поступку.

Из изложених разлога, Врховни касациони суд је одлуку као у изреци донео применим одредбе члана 417. став 2. Закона о парничном поступку.

**Председник већа - судија
Весна Поповић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић